Turisticko-náučný chodník v Horšianskej doline

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Levice
Geomorfologická jednotka:	Podunajská pahorkatina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	národná prírodná rezervácia Horšianska dolina
Prístup:	bus Levice, Horša, obec a 0,4 km pešo na južný koniec obce
Východisko:	Levice, Horša, južný koniec obce
Trasa:	Levice, Horša – Horšianska dolina – Malé Krškany, bývalý lom
Dĺžka, prevýšenie:	2,3 km, prevýšenie 20 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	3
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, geovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2010

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Levická informačná agentúra, ul. Ľ. Štúra 3, 934 01 Levice, tel. 036 / 6318 037

Poznámky: (1) Celý náučný chodník prechádza územím národnej prírodnej rezervácie, t. z. pohyb mimo vyznačenej trasy je zakázaný. (2) Na konci náučného chodníka v bývalom kameňolome je vybudované oddychové miesto s posedením. (3) Povyše Horše, na hornom úseku kaňonu Sikenice vznikol Náučný chodník Horšianska dolina.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Horša. Pôvodne samostatná obec, od roku 1986 mestská časť Levíc, východne od nich v severnej časti Ipeľskej pahorkatiny v strednej, rozšírenej časti kaňonovitej Horšianskej doliny. Prvá zmienka o nej pochádza z roku 1295. V obci sa zachovala baroková kúria z roku 1755, klasicistický evanjelický a. v. kostol z roku 1820 a chátrajúci romanticko-neskoroklasicistický kalvínsky kostol z roku 1869.

Národná prírodná rezervácia Horšianska dolina. Chránené územie v severnej časti Ipeľskej pahorkatiny východne od Levíc vyhlásené v dvoch areáloch v roku 1976 na ochranu vyše 7 km dlhého úseku doliny Sikenice medzi Kmeťovcami a Krškanmi, hlboko zarezanej do pyroxenickým andezitom budovaného podložia Brhlovského podhoria v predpolí Štiavnických vrchov. Na strmých svahoch až 80 m hlbokej doliny sú miestami skalné útvary vysoké 20 – 30 m, osídlené skalnými a lesostepnými teplomilnými a suchomilnými rastlinnými spoločenstvami s výskytom viacerých chránených druhov rastlín a živočíchov. Dno doliny vypĺňa niva Sikenice lokálne so zachovaným lužným lesom. V minulosti boli v doline tri mlyny, dodnes na ľavej strane Sikenice nad Malými Krškanmi stojí Pálov mlyn z konca 19. storočia.

Podunajská pahorkatina. Rozsiahly geomorfologický celok v juhozápadnej časti Slovenska medzi Pezinkom a Trstínom na západe, Šahami a Štúrovom na východe, Sencom, Sereďou, Novými Zámkami a Dunajom na juhu s jazykovitými výbežkami k severu pozdĺž riek k Novému Mestu nad Váhom, Bánovciam nad Bebravou, Zlatým Moravciam, Pukancu a Sebechlebom, tvoriaci severnú a severovýchodnú časť Podunajskej nížiny. Na juhu susedí s Podunajskou rovinou, na západe ju ohraničujú Malé Karpaty a Považské podolie, zo severu do nej prenikajú ďalšie jadrové (Považský Inovec, Strážovské vrchy, Tribeč, Hornonitrianska kotlina) a na východe vulkanické geomorfologické jednotky (Pohronský Inovec, Štiavnické vrchy, Krupinská planina a Burda). Podunajská pahorkatina sa rozprestiera v oblasti dolných tokov Váhu, Nitry, Žitavy, Hrona a Ipľa (tvoriaceho s Dunajom na juhovýchode slovensko-maďarskú štátnu hranicu) v nadmorských výškach od 103 m (povyše ústia Ipľa do Dunaja) do zhruba 400 m (severovýchodne od Pukanca v cípe zabiehajúcom pozdĺž Sikenice hlboko do Štiavnických vrchov). Povrch pahorkatiny je hladko modelovaný, striedavo rovinný – na nivách a terasách vodných tokov (hliny, piesky, štrkopiesky) či sprašových tabuliach (spraše, sprašové hliny) – a mierne zvlnený až zvlnený – na širokých a plochých chrbtoch so svahmi plytkých i hlbokých dolín a úvalín na erózno-denudačne rozčlenených zvyškoch neogénnych morských a jazerných akumulácií (íly, piesky a štrky), proluviálnych kužeľoch pod úpätiami susediacich pohorí (ostrohranný skelet, zvetralé valúny), ostrovoch naviatych pieskov či vulkanických tufov alebo na miestach postihnutých

nerovnomernými tektonickými pohybmi, ktoré sa prezentujú mozaikou lokálnych (zamočiarených) zníženín a (zalesnených) vyvýšenín a náhlymi (pravouhlými) zálomami riečnej siete. V dôsledku tejto pestrosti reliéfu so striedajúcimi sa nápadnými, prevažne severo-južným smerom pretiahnutými paralelnými vyvýšeninami a zníženinami sa člení pahorkatina na 11 geomorfologických podcelkov – dielčích pahorkatín (Trnavská, Nitrianska, Žitavská, Hronská a Ipeľská) a nív (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Čenkovská a Ipeľská). Neogénne sedimenty, prekryté sprašami a sprašovými hlinami tvoria materskú horninu černozemí a hnedozemí, patriacim k najúrodnejším pôdam Slovenska. Okrem na nich pestovaných obilnín a olejnín tu má výborné prírodné podmienky a dlhú tradíciu aj vinohradníctvo. Lesy sa prakticky nezachovali, s výnimkou miniatúrnych lokálnych zvyškov historických dúbrav či dubohrabín či ostrovov na menej úrodnom podloží (štrky, vulkanity). Na tektonické poruchy viazané prirodzené teplé a studené minerálne pramene (Dudince, Santovka, Levice, Piešťany) dopĺňajú umelé geotermálne pramene (vrty) (Štúrovo, Podhájska, Poľný Kesov).

Názvy informačných panelov

1. Horšianska dolina
2. Rastlinstvo Horšianskej doliny
3. Živočíšstvo Horšianskej doliny

BÝVALÝ
KAMEŇOLOM
KRŠKANY 200 m 3 min.
"KALINČIAKOVO 3,1 km 38 min"
TURISTICKO-NÁUČNÝ
2,16 km 35 min.

Začátek trasy
Krškany

MAPY.CZ